

تىڭ باستانما، جاڭا ساپار

مىڭ جىلدىق كەدەيلىككە قوش ايتىپ، دۈڭگەلەك داۋلەتتىلىك ارمانىن بىرگە جۈزەگە اسردى

شىنجاڭنىڭ 10 مىڭ شاقىرىمىدىق شەكاراسىنداعى كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان ەستەلىك

شىنجاڭ اگەنتىگىنىڭ تىلشەلىرى ساۋ جىجىڭ، پۇي تاۋ، جوۋ يە

2020 - جىلى 11 - ايدىڭ 14 - كۈنى شىنجاڭ ۋېغۇر اۋتونومىيالى رايونىدىق خالىق ۇكىمەتى خابار-لاندىرۋ جارىيالىپ، ياركەن اۋدانى، قاعىلىق اۋدانى قاتارلىق كەدەيلىكتەن ارىلماغان ەڭ سوڭغى 10 اۋ-دانىڭ "كەدەيلىك قالىپىن الپ تاستاۋىن" بەكتە-تى. سونەن شىنجاڭدىكى 32 كەدەي اۋدان تۋ-گەلدەي كەدەي اۋداندار قاتارنان شىعپ، مۈلدەم كەدەيلىكتى تارىخي جويىدى.

مەملەكەت تەررىتورىياسىنىڭ تىندىن ۇسىرىن ۇستايىتىن شىنجاڭ ەلەمزدىك توڭرەكتەگى مەملە-كەتتەرمەن شەكارا لاساتىن اۋدانى ەڭ ۇلكەن ولكە - اۋتونومىيا رايون، شەكارا سىزىغىنىڭ ۇزىندىغى 5700 كىلومەتەردەن استامعا جەتەدى.

جەلدەن بەرى شەكارا اقندارىنىڭ قالمىندا-عى باتىس ۇيغردەگى شەكارانىڭ ۇلان - قاير كە-رەمەتى، كەدەيلىك تاقىسەرتى وقىعان ادامدى تەب-رەنتىپەي قالمايتىن.

2 - رەتكى ورتالىقتىڭ شىنجاڭ قىزمەتى جونىدەگى اڭگىمە ماجىلسىنەن بەرى، شىنجاڭ شەكارا ۇيغردى ماڭىزدىنىڭ ماڭىزدىسى تەۋگە تاباندى بولپ، كاسپ سالاسى ارىقلى كەدەيلەر-دى سۈيەمەلدەپ، باسقا جەرگە كوشىرىپ قونىس-تاندىرىپ، باسقا كاسىكە ويستىرىپ جۇمىستانىد-رىپ، ۇز كۇشنى سۈيەنىپ شارۋاشلىق قۇرۇعا مۇمكىندىك جاساپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال اۋداعى شەشۋى سىياقتى تابىسقا قول جەتكىزدى.

شەكارانى قورعاۋ:

نۇرمىستا وراسان زور وزگىرىس تۇلغانىمەن، نىنتا - قىلاس وزگىرمەدى

قىس باسى، پامىر ۇستىرتىنىڭ قوينۋانا العاشقى قار جاۋدى. توڭرەگىن تاۋ قورشاعان تاشقورعان تاجىك اۋتونومىيالى اۋدانى ماريك اۋلى ئېلى قىستاعى كومىيەتىنىڭ اۋلاسىندا ۇسىر اپنادا ۇسىر رەت كەلتەن مەملەكەت تۋىن شىعارۋ سالتى وىكىزىلدۇدە. مەملەكەت انى اۋەلەپ، بۇكىل قىستاقى ۇلكەن - كىشى مەملەكەت تۇنىنا دزەتەپەن قارادى. باياۋ كوتەرىلگەن بەس جۇلدەزدى قىزىل تۋ كۈن نۇرىن ۇسىپ، ۇستىرتىنىڭ كوك اسپانىڭ ارلەۋمەن ەركەشە كوز تارتادى.

مەملەكەت تۋىن شىعارۋ سالتىنا قاتناشقاننان كەين، حوجا سادىق شەكارا قورعاۋشىلارعا ارنايى ازىرلەنگەن موتوتسىكلنە ۇسىنىپ، قىستاقى كەسىپ ونەتىن اسفالت جولىدى بويلاپ، تاۋ اسپ كوزدەن عايىپ بولدى. جولدىڭ ۇسىر جاعى جالاما جاراتاستى تاۋ، ۇسىر جاعى ارىقمىرا اققان ياركەن وزەنى.

"جول تۇناستى، بالالار وقۇعا بارغاندا تۇبە منبەيتىن، ارقان جولىدىن سىپلاپ تەپەيتىن بولدى، ساباق باستالغاندا ەۋمەتتىك اۋتوبۇز بالالاردى اۋعا كەلدى، بالالار جاپا شەكەسە، ۇسىر دە الاڭسىز بولامىز" - دەدى حوجا.

2019 - جىلى جالپى ۇزىندىغى 207 مەتر كەلتەن ئېلى قىستاعى كوپىرى سالىنىپ، قىستاق تۇرعىندارنىڭ تاۋدان شىعار جولى اناعۇرلم قولايلاستى. قازىر تۇتاس قىستاققا مىندەتتى وقۇ - اعارتۋ كەزەڭجى بويىنىشا 140 وقۇشى بار، وقۇعا ۇتۇسۇ مولشەرى %100 كە جەتتى. بۇرنى جولىدىڭ قىيىندىغى نەمەسە ۇيىنىڭ قىيىنشىلىقى سەبەبىنەن وقۇعا تۇسە المايتىن، وقۇدان قول ۇزەتىن جاعداي كەلەسكە كەتتى.

كەزىندە كەدەيلىككەن اتاعى شىققان بۇل شەكاراداعى تاۋلى قىستاق قازىر كەدەيلىكتى ارتقا تاستادى. حوجانىڭ ۇيى قىستاق كومىيەتىنىڭ 12 كىلومەتر شىلعايدا، بۇكىل قىستاقى ەڭ شەت، شىلعاي وتىرعان ۇي. "2016 - جىلى كەدەيلىكتەن ارلىدىم!" - دەدى حوجا ماقاناشىپ، "اينى 2600 يۋان تۇراقتى كىرىمىم بار، تاغى استىق جانە جايلىم قوسىمشا قاراجاتى بەرىلدى، مەنىڭ مىندەتم شەكارانى جاقسى قورعاۋ."

مەملەكەت تەررىتورىياسىن كۈزەتسىپ، شەكارانى قورعاۋ پامىر ۇستىرتىندەگى ۇر ۇلت تۇرعىندارنىڭ ۇرىپاقتار بويى جىلالتىرعان بورشى. "بۇل ارادا ولار تاۋدى عانا مەمس،

دەدى ول.

كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال اۋ شىقاسىنىڭ دابىلى قاعلىغانان بەرى، ۇشتۇرپان اۋدانى جەر جاعداينى قاراي سىتەپ، جەرگىلىكتى ورنىنىڭ ەركەشەلگىمەن بىرلەستىرىپ، شىرعانلىق كاسپ سالاسىن دامىتۇدى ەگىشى - مالشىلاردى كىرىسسىن ارتتىرىپ، باياۋعا جەتكەنۋدىڭ قامال اۋ تۇيىنى ەتتى. ۇسىر جىلدىق دامۇ ارىقلى شىرعانلىق مايسا با-زاسى باستاپقى قادامدا كۈلەمەندى. امەر داۋت تا كاسپ وزگەرتىپ ەگىشىگە اينالىپ، ورنىقتى جۇ-مىستاندى.

"كەدەيلىكتىڭ تامىرىن ۇزىپ" قانا قوپماي، كاسپ دامۋىنىڭ ساپاسى مەن ونىمدىلگىن بىردەي جوعارىلاتۇدى جەبەپ، كاسپ سالاسى ار-قىلى كەدەيلىرىدى جەتكەنۋ، كەدەيلىرىدى تىبەدى-لىككە كەنەلتۋ قابىلەتنىن جوعارىلاتىپ، كەدەي وت-باسلارنىڭ كەدەيلىكتەن ارلىۋمەن قوسا، بايۋىنا دەم بەرۋ كەرەك" - دەدى ۇشتۇرپان اۋدانىدىق كەدەيلىرىدى سۈيەمەلدەۋ كەڭسەسى پارتيا باسىش-لىق گروپپاسىنىڭ شۇجى سۇن گوپۇن.

شىنجاڭنىڭ كەڭ - بايتاق شەكارا ۇيغىرلەرنە-دە ەركەشە باغمىشلىق، توقمىشلىق، كىيىم - كەشەك، ۇلتىق قولنەر، كاسىي... سىياقتى جەر جاعداينى قاراي جولعا قويلغان ەركەشە كاسپ سالالارى ۇر ۇلت بۇقاراسىنىڭ كەدەيلىكتەن ارد-لىپ بايۋىنىڭ نەگىزگى ارناسىنا اينالدى.

پاتىگۇل تۇرسىن ۇر كۈنى تاڭىرتەك تازا دا رەتتى قىزمەت كىيىمى كىيىپ، 10 مېتۇت شاماسىندا جاپاۋ ۇجۇرپ قىزمەت سىتەيتىن زاۋودقا كەلدى، بۇل قاشقار اېماعى ياركەن اۋدانىنىڭ كەدەيلىرىدى سۈيەمەلدەۋ كاسپ سالاسى باقىشىنداعى ۇسىر ازىق - تۇلىك ەڭدەۋ كاسپورنى. "بۇرىن جىڭىق پەن بادامىدى ۇساق - تۇبەك تاغامدار دەپ ويلاپتىمىن، قازىر ۇسىر مىنا قۇرغاق جەمەستەردى ۇز قولمىزبەن جو-عارى سورتتى ماي ەتەپ ەڭدەيمىز، شىنىندا، كەرەمەت"، - دەدى پاتىگۇل. قىستاققا تۇرغان كەدەيلىرىدى سۈيەمەلدەۋ كادىرلارى وعان كۈمەكتەسىپ، وسى كاسپورنىدا جۇمسى سىتەۋگە بايلانىسى جاساعان كەزدە ول ەشقاند.

داي تەحنىكا بىلمەيتىن، ۇسىر جىلدان بەرى قىزمەت سىتەي ۇجۇرپ ۇيرەنىپ، سەختاعى تەحنىكالىق تىرەكتىگە اينالدى. "اينى 4000 يۋاننان استام ەڭبەكلىق الامىن، ۇيىم كەدەي وتباسى قالپىن تۇبەگەيلى الپ تاستادى"، - دەدى ول.

سولۇستىڭ شىنجاڭنىڭ ۇشول دالاسىنان ۇگ-تۇستىڭ شىنجاڭنىڭ ۇستىرتىنى دەين كەدەيلىرىدى سۈيەمەلدەۋ سەختارى كۈپتەگەن كەدەي ايدەلەر-دىڭ تۇڭغەش رەت "ۇيىنەن اتىپ شىعەپ"، ومى-سىلەمنىڭ شىعەسى ۇگتۇستىگىندەگى شىڭگىل اۋدانى جۇڭگو - موڭغۇلىيا شەكاراسىمەن جىلالتىپ جاتىر، تاۋلى، سۇنقى، قىسى ۇزاق جەر. جەردىڭ قۇنارسىزدىغى سەبەبىنەن مالشىلار "سۇدىڭ تۇنىمەن، ۇشوپتىڭ سونىسنى قۇلاپ كوشپ - قونانتىن" شىڭگىل اۋدانى مەملەكەتتىڭ كەدەيلىرىدى سۈيەمەلدەۋ، وركەندەتۋ قىزمەتىندەگى ۇتۇيىندى اۋدان قاتارىنا كىرگىزدى.

قازىر جاڭا قىستاق شىڭگىل اۋدانىنىڭ شىعەسى ۇگتۇستىگىنەن بوي كوتەردى، عىپاراتتارى جاڭا، نەگىزدىڭ قۇرىلمىلارلى تولىق تا قولايلى. بۇل ارا سولۇستىڭ شىنجاڭدىكى ەڭ ۇرى باسقا جەرگە كوشىرىپ قونىستىندىرۋ ۇتۇيىنى، 4000-نان استام ەگىشى - مالشى قونىستىنان.

كاسپى كۆلدەندىرۋ:

قالتا قامبايدى، وي - سانا ۇستى

جۇڭگو مەن قازاقىستان شەكاراسىنداعى اسۋ اېماعى ۇشتۇرپان اۋدانىنىڭ دالاسىندا رەتتى ەكل-گەن شىرعانلىق ورمانى بار. قىزىلت سارى رەڭدى قىشقىلىم جەمىسى وسەتىن شىرعانلىق قازىر جەرگە-لىكتى شارۋالاردىڭ كەدەيلىكتەن ارلىپ بايۋىنىڭ "التىن دانىسى" اينالدى.

شارۋا امەر داۋت وتكەن 45 جىلدا شىرعانلىق سىياقتى وسى جەردە جاپالى تۇرمىس كەشىرىپ كەلگەن بولاتىن. "شىرعانلىق ۇبىزلىڭ كەدەيلىك-تەن ارلىپ، كىرىسىمىزدى ارتتىرۋىمىزعا مۇمكىن-دىك جاسايدى دەپ ويلاپ كورمەيىمىز"، -

رىندەگى تۇڭغەش ەڭبەكاقسىن اۋنا مۇمكىندىك جاسادى. 2019 - جىلدىڭ ايامنا دەين شىنجاڭ توقمىشلىق، كىيىم - كەشەك كاسپ سالاسىنا تۇ-راقتى مال - مۇلك بويىنىشا جىيىنى 170 مېيلارد يۋاننان استام قارجى سالپ، 600 مىڭغا جۇنىق ادام-نىڭ جۇمىستانۋىن جەبەدى، مۇنىڭ ۇبرتالايى اېل قىزمەتتەر.

ارمان ورنىدالدى:

دۈڭگەلدىڭ داۋلەتكە ۇمىلىپ، باقىتپەن قاۋنىشى قورعاس ەجەلدەن جىبەك جولى سولۇستىڭ ارناسىنداعى ماڭىزدى ساۋدا قىلاشى، مىڭ جىل بويىندا كەرۋەن قايشالىسقان جەر. قازىر ساۋدا كەرۋەننىڭ ورنىن جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پو-يىزى باستى.

جايلىر تۇراخون لىە وزەنى اڭغارنىدا مالشى وتباسىندا دۇنيەگە كەلگەن. اتادان جىلالتىن ناۋ-بايشىلىقتىڭ ۇزىن سىرتقى ساۋدا كاسپورنىڭ ۇسىر قىزمەتكەرنە اينالدىرانن ول ەشقاشان ويل-ماغان ەدى.

جۇڭگو مەن قازاقىستاننىڭ شەكارا وتكە-لىندەگى قورعاس نان شارۋاشلىقى كاسپ باقىشىنىڭ زاۋود ۇيلەرى ەڭسەلى ۇرى رەتتى، قورشاعان ورتاعا زالالىسىز زەردەلى ەلەكتىرلى تونارلار قاز - قاتار تىزىلگەن، تەمپىراتۇراسى كورنىپ تۇرادى، ۇسىر نانعا جۇمسالاتىن ۇنىڭ، مايدىڭ، قوسمىشا ماتىريال-مادىدىڭ ۇسىر تۇتاس ولىشىمى بار.

جايلىر مەن باسقا 500دەن استام كەدەي قاۋم وسى ارادا جۇمىستاندى، "قازىر اېلىق ەڭبە-كاقىمىز 3000 يۋاننان اسادى، بۇرىن جارتى جىلدا تاباننى كىرىسىمىزبەن قارايلاس، بۇل ارادان اقشا تابا الامىز ۇرى وسى زامانىدى ازىق - تۇلك ۇگدەۋ تەحنىكاسىن دا ۇيرەنەمىز، كۈپتەگەن دو-س تارىمىز وسى ارادا جۇمسى سىتەپ، كەدەيلىكتەن ارىلدى"، - دەدى جايلىر.

"كەدەيلىك" سىندى اۋىر جۇكتەن قۇلشنا ارىلغانان كەين، كەدەيلىكتەن ارلىتۋ تابىستارىن بەكەمدەۋ، ەڭبەكلىمىن جوعارىلاتۋ ۇشنى، قورعاس قالاسى كاسپ سالاسىن بارنىشا دامىتىپ، جۇمسە-تانۋعا جەتكەشلىك ەتتى، كەدەي وتباسلارنىداغى ەڭبەك قۇتاي بار ادامداردىڭ ۇبارى جۇمىستانىپ، اي ساين كىرىس تابا الاتىن بولدى، "ەكەندە تا-رىقتىرماۋ، ۇشتى قامتاماسىز ەتۋ" كورنەكتى ماسە-لەسى شەشلىپ، كەدەيلەسۋ سالىستىرماسى نولگە ۇتۇستى.

پامىر ۇستىرتىندەگى كەدەيلىرىدى سۈيەمەل-دەۋ بويىنىشا كوشىرىپ قونىستىندىرلغان گۇلجان ازەردىڭ وتباسى ئېيىل ۇسىر اسحانا اشقان بولاتىن،

جۇڭگو مەن قىرغىزىستان شەكاراسىنداعى تورعات شەكارا وتكەلنە جاقىن بولغاندىقتان، كەي شە-تەلدىك ساۋداگەرلەر دە دايمىم كەلىپ تاماق ۇشىپ تۇراتىن قوناعىنا اينالدى. ول: "شەكارا وت-كەلنەدە كاسپ سىتەپ كىرىس تابامىن دەپ كىم ويلاعان"، - دەيدى.

كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال اۋ شىقاسى-نىڭ دابىلى قاعلىغانان كەين، جەرگىلىكتى كە-دەيلىرىدى سۈيەمەلدەۋ تاراۋى 138 كەدەي مالشى وتباسىن كەدەيلىرىدى سۈيەمەلدەۋ بويىنىشا شەكارا وتكەلى ماڭىنا كوشىرىپ كەلىپ، دۈكەن، بازار سىياقتى قۇرىلمىلاردى كەمەلدەندىرىپ، ولاردىڭ شەكارا وتكەلى بايلىقى مەن ۇڭىرلىك ورنىن باسىمدىنەن پايىدالانىپ شارۋاشلىق قۇرۇعا شاپىستىندىردى.

گۇلجاننىڭ اسحاناسى كەدەيلىرىدى سۈيە-مەلدەۋ قارجىسىنىڭ كۈمەگىمەن اشلىغان. ول اسحانادان اي ساين 4000 يۋاننان استام كىرىس كىرگىزەتتىدىگەن، كۇبەۋنىڭ شەكارا وتكەلنەدە سكلات قاراۋ جۇمىسىنى سىتەپ، ايد-نا 3000 يۋان كىرىس كىرگىزەتتىدىگەن، "كو-شىرىلگەن اۋلدىستاردىڭ ۇبارى كەدەيلىكتەن ارىلغاندىن" ايىتى.

شىنجاڭ ۇيغۇر اۋتونومىيالى رايونىدىق كەدەيلىرىدى سۈيەمەلدەۋ كەڭسەسى بىلاي دەپ تانىستىردى: كەدەيلىر قاتارىنان شىعارىل-غان كەدەي اۋداندار، كەدەي قىستاققار، كە-دەيلەر جونىنەن تەپەلى كەزەڭدە قازىرگى كو-مەكتەسۋ - سۈيەمەلدەۋ ساپاساتىنىڭ تۇلعالىق جاققان ورنىقتىلىغى ساققاتالدى. كەدەيلىكتەن ارىلتۋ مىندەتتىن جايىيىپ ورنىداۋ نەگىزىندە اۋىل - قىستاققاردى گۇلدەندىرۋ ۇسىى باسا نلگەربەتلەندى، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال اۋ تابىستارى بەكەمدەلدى.

شىنجاڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال اۋدا شەشۋى سىياقتى تابىسقا قول جەتكىزدى، ۇر ۇلت بۇقاراسىنىڭ تابىس سەزىمى، باقت سەزىمى، حا-ۋپىسىزلىك سەزىمى ۇزدىكىسىز كۇشەيىپ، 25 مېلليون شەكارا ۇيغۇر ولاندارنىڭ وتانىشلىدىق سۈيىمەنشىلىگى تاسقىنداپ، وتاندى ۇسۋىۋ، شىنجاڭدى گۇلدەندىرۋ قۇدەرەتتى بىرىككەن كۇشى قالىپتاستى.

تىڭ بەلەستە شىنجاڭ جىبەك جولى ەكونومي-يە كالىق بەلدەۋى وزەكتى رايون قۇرىلىسى مەن جو-عارى ساپالى دامۋى كۇش سالا نلگەربەتلەپ، شە-كارا ۇيغردەگى ۇر ۇلت بۇقاراسىن تاغى دا تىڭ كەرەمەتتەر جاراتۇعا باستاۋدا.

(شىنخۇا اگەنتىگىنىڭ 11 - ايدىڭ 21 - كۇنى ۇرىمجىدەن بەرگەن خابارى)

11 - ايدىڭ 21 - كۇنى شاڭغى تەبۇ اۋەسكەرلەرى ۇرىمىجى جىبەك جولى حالقارالىق دەمالىس اۋماعىدا شاڭغى تەبۇدە، ۇرتىس جاۋعان قاردان كەين، ۇرىمجىدەگى ۇرقايىسى ۇلكەن شاڭغى تەبۇ الاقكارى كۈپتەگەن شاڭغى تەبۇ اۋەسكەرلەرىن قار - مۇز شاتىتىنى شاتىتتىن شومۇعا بۇرادى.

قار - مۇز شاتىتىنى

□ سۇرەتتى جاڭ شىۋىكى تۇسرىگەن